

sági kamarákról általában. A második címben az országos mezőgazdasági kamaráról általában szól.

Az első cím első fejezete a mezőgazdasági kamarák alakítása, szervezete és felügyeletét tárgyalja és kimondja, hogy a mezőgazdasági kamarák működési területét és székhelyét elsőízben ő felsége legfőbb jóváhagyásának kikérésével és az országos mezőgazdasági kamara meghallgatásával a földművelésügyi miniszter állapítja meg. A második fejezet a mezőgazdasági kamarai tagok jogviszonyát sorolja fel. A mezőgazdasági kamara áll: bel- és kültagokból. A harmadik fejezet a kamarai illetékeket említette meg, amennyiben a kamarák kiadásait, ha azokat az államsegély nem fedezné az egyes birtokosokra, a fillérek mellőzésével, kikerekített kat. tiszta jövedelem arányában osztják fel a kiadásokat.

A II. cím első fejezete az orsz. mezőgazdasági kamara alakítása, szervezete és felügyeletére vonatkozik. És pedig: Az országos mezőgazdasági kamara tagjait elsőízben, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége meghallgatásával a földművelésügyi miniszter nevezi ki. A kinevezett tagok száma nyolcvan. Az ügyek állandó vitelére az elnök mellé legfeljebb harminc tagból álló tanács választandó. Az országos mezőgazdasági kamara költségeit fele részben az állam, fele részben a mezőgazdasági kamarák viselik.

A második fejezet az országos mezőgazdasági kamarai tagok jogviszonyáról. Ezek kül- és beltágokból állván, a mezőgazdasági kamarák elnökei és azok közgyűlése és az országos mezőgazdasági kamara által kijelölt gazdatestületek és szövetkezetek elnökei és azok közgyűléséből kiküldött három-három tagból választottakból áll. Az országos mezőgazdasági kamara közgyűlése által a kiválóbb gazdasági szakértői sorából választott, legfeljebb húsz egyén, akik tanácskozási joggal bírnak, szintén tagjai a kamarának. A törvény végrehajtásával a földművelésügyi miniszter bízatik meg.

Az indokolás általános elveket állít fel. Szükségessé teszi a kamarák szervezését az, hogy az egyes kereseti ágak óriási változása, amelyet a szabadverseny elvének a gazdaságpolitikában való térfoglalása előidézett, a mezőgazdaság hátrányára vannak. A szabadverseny által kérlelhetlen küzdelembe állított gazdasági tényezők, azonban egymásra utaltságuk tudatára ébrednek s előbb társadalmi, majd törvényhozási úton Istesülnek érdekképviselői szervezetek. Az érdekelt gazdasági tényezők közül a tömörülés szükségességét és fontosságát legelőbb a kereskedelem látta át, majd utána az

ipar és így a mezőgazdasági kamarák is az összeségnek érdekeit mindenkor kellő súlylyal képviselni és előmozdítandják.

Elnökjelölés Amerikában.

Roosevelt, az amerikai köztársaság elnöke a leghatározottabban kijelentette, hogy végérvényesen és visszavonhatatlanul visszautasítja az újból való elnökjelöltségét. A jövő év márciusában Roosevelt kivonul a Fehér Házból a magánéletbe, mert megelégette a hatalmat. Annakidején milliókat áldoztak rá a tröszt-királyok, hogy ő kerüljön az Egyesült-Államok élére, most pedig milliókat adnak össze, csakhogy megszabaduljanak tőle. De Roosevelt politikáját folytatni fogja a pártja. s máris elfogadtatták a konventtel azt a programot, melyet Roosevelt és Taft, Ohio állam jelöltje támogatnak. A konvent megalakulása után Lodge szenátor, a jelölő nemzetgyűlés elnöke bejelentette, hogy el kell tekinteni Roosevelttől személyétől, elhatározása végleges, leteszi az elnökséget s arra kéri pártját, hogy folytassa az ő politikáját. Aztán következett a nagy korteskedés. Minden egyes állam megbízottja bejelentette a saját jelöltjét az elnöki székre, Illinois állam Canont, Indiana Fairbanksot, Newyork Hughest jelölte, akiket csak mérsékelt tetszéssel fogadott a közönség. Amidőn végül Ohio állam Taftot jelöltette be, a karzati közönség lelkesedése a legmagasabb fokra hágott s a bejelentést zászlólengetéssel, hangos tetszésnyilvánítással és dalok éneklésével üdvözölték. A jelöltek megnevezése után Lodge szenátor elrendelte a szavazást.

A túlnyomó nagy többség „Roosevelt jobbkeze“, Taft hadügyi államtitkár jelöltsége mellett foglalt állást s mikor Ohio állam a saját külön jelölő gyűlésén Foraker elkeseredett agitációja ellenére is Taft mellett döntött, már körülbelül biztosítva volt a hadügyi államtitkár többsége a nemzeti konventben. A közönség óriási érdeklődéssel kísérte a szavazás és korteskedés minden mozzanatát s feszült kíváncsisággal leste az eredményt.

Késő éjszaka volt, mire végeztek. A szavazatok aránya a republikánus nemzeti konventben az elnökjelöltség kérdésében a következő: Taft 702, Hughes 63,

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőművelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Canon 61, Fairbanks 40, Noks 68, Lafolletex 25, Fowaker 16 és Rooseveltt 3 szavazatot kapott. Taft jelölése ezután egyhangulag történt. A konvent erre péntek délelőttig elnapolta üléseit.

Tehát Taft államtitkár került ki győztesként. A 980 szavazat közül 702 volt az övé s a szokásos újabb választáson egyhangú lett a választása.

Lodge szenátor éjféltán hirdette ki az eredményt:

— A republikánus nemzeti konvent William Howard Taft hadügyi államtitkárt elnöké jelölte.

A jelölés után Taft kijelentette, hogy még a mai napon visszalép állásától.

Polgárháború Perzsiában.

A sah és a parlament hívei közt kitört a harc, mely már napokkal előbb előrelátható volt. A sah, aki a legutóbbi időkig azzal áltatta népét, hogy az alkotmányhoz hű marad, most, miután azt vette észre, hogy tekintélye és hatalma valamennyire növekedett, arra vetemedett, hogy a parlamentet bombáztassa, miután az nem engedelmeskedett önkényes parancsainak.

Véres harcok keletkeztek, melyek még egyre tartanak s melyek végeredménye egyelőre még be nem látható.

A parlamentet és a vele szomszédos mecsetet minap reggel kozákok állták körül és felszólították a parlamentet, hogy a sah kívánságának megfelelően, egyes személyeket kiadjon. A parlament ezt megtagadta. A politikai klubok tagjai lőttek a katonaságra és több katonát megöltek. A sah táborából délelőtt 9 órakor tűzérsséggel ellátott erősítés érkezett, amely 10 órán túl szakadatlanul tüzelt.

A sah csapatai a Baksa-kertből Teherán ellen indulnak. Egy nagy csapat géppuskákkal őrzi a város kapuit és megszállotta a főútvonalat. A támadók elfoglalták a parlament épületét és most Zill-es Sultannak, a sah nagybátyjának palotáját lövöldözik, mivel a politikai klubok tagjai odamenekültek. A parlament épületét kifosztották. A halottak és sebesültek száma igen nagy. A főkolompokat elfogták és a sah elé hurcolták. A parlament előtt levő tér tele van holttestekkel és lelőtt lovak hulláival. Az ágyúütegek előnyomulniak.

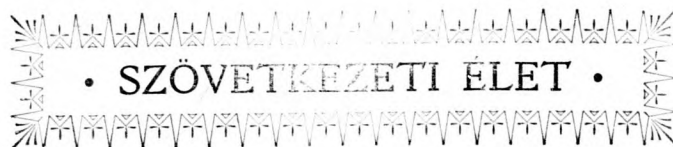
Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Az állattenyésztő szövetkezetekről.

Lapunk múlt számában írtunk arról, hogy Darányi földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, az állattenyésztés fejlesztéséről. Az új törvénnyel a miniszter azt célozza leginkább, hogy a kisbirtokosostálynak, a falusi földművelőnek a kezébe jobb, jövedelmezőbb tenyészanyag jusson. A falusi kiscgazda csekély jövedelmeiből a mai nehéz viszonyok között nem képes elsőrendű tenyészállatokat beszerezni, de az új törvény alapján módot nyújt a földművelésügyi kormány arra, hogy a kiscgazdák is a gazdasági egyesületek vagy a szövetkezetek révén kedvezményesen áron, sőt részlettörlesztésre is tenyészállatokat szerez-hessenek be.

Egyik tevékeny gazdasági egyesület, a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület az állattenyésztés emelése érdekében nemrégiben egy felette üdvös és a kiscgazdákra nézve megbecsülhetetlen hasznú munkát kezdett meg, amely téren a községi állattenyésztő szövetkezetek megalakításával eddig is figyelemre méltó eredményeket ért el. Az állattenyésztő szövetkezetek számos előnyeiből most csak egyet ragadok ki, melylyel bővebben kívánok foglalkozni s ez a szövetkezeti állatbiztosítás. A szövetkezeti állatbiztosítás külföldön különösen Németországban van elterjedve, ahol a Rayffeissen-féle szövetkezetek nem remélt sikerei nyomán alapították meg az első állatbiztosító szövetkezeteket. E szövetkezetek tisztán a kölcsönösség alapjára helyezkedtek s ha egy-egy szövetkezeti tagnak valamely állatja elhullott, a kárt a többi tagok közösen térítették meg. Igaz, hogy eleinte nehezen holdogultak ezek a szövetkezetek, mert az utóbbi évtizedekben fellépett állatjárványok nagyon megtizedelték az ország állatállományát.

A bajon később azonban segítettek és a megoldás igen célszerűnek mutatkozott. A német állatbiztosító szövetkezetek ugyanis nem községenként, de nagyobb kerületek és járások szerint is szövetséggé tömörültek és úgy biztosították kölcsönösen a szövetkezetek kezelésében levő összes állatállományt s ezáltal az elhullásból eredő károsodás egy-egy szövetkezeti tagra úgyszólván a minimumra szállott alá. A községi állatbiztosító szövet-

Értékesít húsféleket, baromfit, vadfélét, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKÉT. Hordóbor-értékesítő osztály. ·· Egetett szeszitalok értékesítése.

A magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ·· ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

kezetek tagjai szívesen fizették ezen minimális elhullási járulékot, mert vigasztalja őket az az öntudat, hogyha a saját állományokban a járvány fellép, és állataik elhullanak, a többi szövetkezeti tagok károsodásukat meg fogják téríteni.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület szintén ilyforma alapon szervezi újabb időkben a községi állattenyésztő szövetkezeteket s korlátlan számú részjegyeket bocsájtanak ki ezek a szövetkezetek 4 koronás névértékű árban, amely összeget négy év alatt fizetik be a tagok a községi szövetkezet pénztárába, amely gondoskodik az összeg gyümölcsötető elhelyezéséről. Minden részjegy 500 koronáig terjedő értékű állatok biztosítására jogosítja fel tulajdonosát. A részjegy értéke nem veszt el és mindig a részvényt jegyző tulajdonát képezi.

Az állattenyésztő szövetkezetek korlátlan időre, de legalább öt évre alakítottak és ügyvitelüket a saját maguk választotta igazgatóság végzi.

A földművelésügyi minisztérium az ilyformán alakuló szövetkezeteket már a megalakulásukkor hathatósan támogatja, mert államsegélyt nyújt részükre, mely a szövetkezetek alapvagyonát képezi és állatorvosi díjazásokra, tenyészállatok beszerzésére és egyéb ily kiadásokra fordítható.

A földművelésügyi miniszter által benyújtott és a törvényhozás által már meg is szavazott állattenyésztési törvény áldásos hatásaiban bizonyára nagy mértékben fognak részesülni ezek a községi állattenyésztő szövetkezetek.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése.

A Magyar Gazdaszövetség az idén Parád fürdőben tartotta meg június 23-án évi közgyűlését. Ugyanekkor volt a magyarországi szövetkezetek szövetségének is a közgyűlése, mely újra alakulván, ezen szövetkezeti intézmény létrejöttével újabb hatalmas lépést fog tenni a magyar szövetkezeti mozgalom. A szövetkezeti szövetség célja és eszméje 1900 évben merült fel, amidőn a hatodik nemzetközi szövetkezeti kongresszust tartották Budapesten. Érdekes, hogy az alapítók mit céloznak ezzel az új szövetséggel. A terv az, hogy Szt.-István koronája országainak egész területén levő összes szövetkezeti központokat és kötelekeket s ezek útján az összes szövetkezeteket egy központi szövetségben szervezzük és egyesítsük.

Régen szükség van már ily szövetségre, amely központilag működve az egész magyar szövetkezeti hálózatot tanácsokkal és útmutatásokkal látja el a szövetkezet munka közben követendő egyöntetű eljárásokra nézve.

A Magyar Gazdaszövetség parádi közgyűlése tehát az idén kimagasló eseményekben volt gazdag. Jelentőség-teljessé teszi ezt a szövetkezeti erő kifejtést az a körülmény, hogy maga az ország földművelésügyi minisztere Darányi Ignác a szövetség elnöke, vezeti ezen nagyfontosságú tanácskozásokat.

Amióta a nemzeti küzdelem diadalra jutásában a magyar mezőgazdasági munkás és földművelő nép körében mindegyre teret veszít a nemzetközi szociálisták tévtana kiscgazdáink mind nagyobb lelkesedéssel karolják fel a szövetkezés szent ügyét; elég szép példa volt erre a parádi gyűlés lefolyása, ahol az ország minden vidékéről nagy tömegekben sereglettek a kiscgazdák,

tanújelét adván annak, hogy belátják, a szövetkezeti eszmékben rejlő erőt és azt, hogy a kis ember a mai nehéz viszonyok között csakis szövetkezés útján boldogulhat.

Néhai Károlyi Sándor gróf a magyar szövetkezők apostola még életében alapítványt tett, amelynek kamataiból évenként a szövetkezeti munkában kitűnt és eredményeket felmutató érdemes férfiak jutalmaztatnak. A közgyűlés kapcsolatában történt az idén is a jutalomdíjak kiosztása.

Tízezer munkáslakás.

Szívesen ismerjük el, hogy alig volt még kormányunk, amely a szegény ember való érdekeihez annyi fogékonyságot és jóindulatot tanúsított volna, mint a mostani. Hiszen ha az elődei is ezen a nyomon haladtak volna, akkor a helyzet nem keseredhetett volna idáig és nem kellene annyi terhet leemelni a polgárok válláról, mint amennyi alatt most görnyedezünk.

E héten is Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház egyik ülésén olyan meglepetéssel állott elő, amelyet riadó éljenzéssel fogadtak a törvényhozás urai, de még lelkesebb örömmel üdvözöl Budapest főváros polgárságának legmegpróbáltabb része, a szegény munkáslakosság tömege. Ez a szinte jóleső meglepetés — egy törvényjavaslat, melyben a kormány tízenkét millió korona költséggel munkásházak építésére kér felhatalmazást, hogy a fővárosban, Kőbányán és Óhegyen 210,000 és Kispest felől 472,000 négyszögöl területen munkásházakat építhessen s ezzel nemcsak a munkásokon segítsen, hanem a főváros lakásviszonyait is javítsa, mennyiben ezer kis lakás fog felszabadulni s így azok ára remélhetőleg laszállni fog s ekként a törvényhozás jótéteményében közvetve az egész munkásosztály részesülni fog, tehát mindazok részesülnek, akik a törvényhozás palotájának megostromlásával, aratósztrájkjal, tömegláadásokkal fenyegetik állandóan a polgári társadalmat.

Annyi bizonyos, hogy ama szakadatlan bérharcok, melyek az utóbbi néhány évben a nemzeti ipar békés fejlődését annyiszor kizökkentették természetes medréből, nem annyira a munkaadó és munkásosztály között meggyökeresedett személyes ellentéteknek, mint inkább az első rendű életfeltételek immár tűrhetetlenné vált drágulásának következményei. Midőn tehát a városi munkás-, helyesebben kislakás-kérdéséről beszélünk, egyszerűségi jelezzük ez által az ipari érdekharcok egyik legmélyebben fekvő szociális okát is.

A munkáslakáskérdésnek elhanyagolása hazánkban, de különösen itt a fővárosban valóban nemcsak az osztályok egymáshoz való viszonyában érzeti káros hatását, hanem iparunk, sőt mezőgazdaságunk fejlődésének és versenyképességének is rovására megy.

Ha csak futó pillantást vetünk fővárosunknak csak a leggyorsabban nagyranőtt városokkal egybevethető fejlődésére a múlt század folyamán, úgy át állította itt a magánépítkezést, amelyeknek még csak megközelítőleg sem tudott megfelelni. Az a város, amelynek 1720-ban még csak 12,000 s a XVIII. század végén is csak félszázezer lakosa volt (1799-ben 54,000).

Folyt. köv.

• MI UJSÁG? •

Madarász József jubileuma. Június 20-án volt hatvan esztendeje, hogy a képviselőház legidősebb tagja, Madarász József először viselte a sárkereszturi kerület mandátumát. Ennek a ritka jubileumnak az alkalmából a képviselőház tagjai ma a következő levelet intézték a jubiláló képviselőhöz:

„Kedves Józsi bátyánk, igaz szeretettel üdvözlünk a mai napon, amelyik hatvan éves képviselőségednek évfordulója. Csodálattal és mély tisztelettel gondoljuk el, hogy ezt a hatvan évet végig, meggyőződésed szolgálatában, kuruc vérrel és egyenes derékkal élted át és mi, akik a te példádól tanulunk kötelességtudást és hajthatatlan magyar érzést, irigykedve látjuk, hogy csak a fehér hajad mutat a nagy korodra, lélekben és érzésben te vagy közöttünk a legfrissebb és a legfiatalabb. Áhítatosan kérjük a magyarok Istenét, hogy ezt a gyönyörű ifjúságot még sokáig megőrizhesd az ország, hazád, mindig hű kerületed és a mi örömünkre.“

A levelet a kormánynak és a képviselőháznak minden Budapesten levő tagja aláírta s elküldték a mindenkivel tisztelet és szeretett aggastyánnak. Itt megjegyezzük még, hogy Madarásznak nem a hatvan évvel ezelőtt nyert mandátumához fűződik az első politikai szereplés. Ő már az 1832-iki országgyűlésen, tehát hetvenhat évvel ezelőtt, mint a távollevők követe képviselte Sárkereszturt. Madarász akkor 18 éves ifjú volt.

Damjanich János özvegye az árvák között. Megható és kegyeletes ünnep folyt le a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének cinkotai árvaházában. Az évváró vizsgák, melyek meglepő eredményről tesznek tanuságot, most fejeződtek be. Az idén 65 árva-leány közül hatan hagyják el az intézetet. Megható volt, amidőn az egyik árva társai nevében köszönetet mondott az egyesület vezetőségének nagylelkű gondosságáért. Mindegyik leánya a szükséges kelengyékkel ellátva hagyja el az intézetet. A vizsgákon a kiváló szorgalmat tanusított tanulóknak Damjanich János özvegye és Klauzál Gáborné mint tanácsosné, a tanügyi bizottság elnöke rövid buzdító beszéd kíséretében személyesen nyújtották át az ajándéktárgyakat. A vizsgán közéletünk számos előkelősége vett részt. Az elnökség részéről megjelentek: özv. Damjanich Jánosné elnök és Gruz Albertné alelnök. A gondos és szakavatott tanítást Sarcsevics Betti igazgató vezette.

A visszavándorlás. Nagy mérveket öltött ebben az esztendőben a visszavándorlás. Újévtől egészen a mai napokig óriási volt a visszavándorlás. A fedélközi utasokat alig tudták a hajók elhelyezni s minden egyes induló hajóról nagyon sokan lemaradtak. Összesen 203,799 ember vándorolt vissza január 1-től április 17-ig Európába. A múlt évben ugyanebben az időtámban csak 68,118 fedélközi utas volt. A többlet tehát 134,681 ember! A 2-ik osztályon utazott ezidén 19,446, a múlt évben csak 13,993. A többlet 5473 ember! Az első osztályon az idén Európába utazott 19,726, míg múlt évben 20,592. — Ez az apadás nem ellenkezik a mostani gazdasági állapotokkal, sőt annak egyenesen folyamánya. Mert az első osztályú hajóutasok nagyobbrésze csak üdülés szempontjából szokta

Európát felkeresni, ilyenre pedig ebben a szegény világban nem igen telik. A kivándorlás ezzel szemben egészen más számarányokat mutat fel. — Míg a visszavándorlás lényegesen emelkedett, addig a kivándorlás jeletékenyen alásülyedt. — A múlt évben ebben az időközben összesen 324,625 fedélközi utas érkezett Amerikába — írja egy amerikai ujság — míg az idén csak 68,455, tehát 239,170 emberrel kevesebb. Másodosztályú utas érkezett ez idén 29,899, míg a múlt évben 39,113. Tehát 9414 emberrel kevesebb, mint a múlt évben.

Öreg honvédek gyűlése. Az 1848/49-es honvédegyletek országos választmánya csütörtök délután dr. Balogh Sándor elnökle alatt ülést tartott. Az elnök megnyitója után bejelentésre kerültek a múlt hónapban tartott közgyűlés óta elhunyt tagok. A nagy számú elhaltak között ott szerepel Jablonczay László, a híres vörös sipkások vitéz főhadnagya. Az elnök bejelentette, hogy a főváros a vitéz honvéd temetkezési költségeire, az ő közbenjárásáért 200 koronát utalványozott. A gyűlés a fővárosnak e nagylelkű adományért köszönetet szavazott. Szíjjártó Elek jegyző ezután bejelentette, hogy ez időszerint 7364 igazolt honvéd huz nyugdíjat. A miniszterelnök leirata szerint a képviselőház által megszavazott honvédn nyugdíj-emelés 182,000 koronát tesz ki. Ez az összeg mintegy 10 százalékkal javítja az öreg honvédek kicsi nyugdíját. Egyéb folyó ügyek elintézésével a gyűlés véget ért.

Leégett a falu. Kassáról írják: Kedden éjjel teljesen ismeretlen okból kigyulladt egy ház Szeszta abaujtornamegyei községben. A nagy szélvihar szerteszórta tüzesöklént a zsarátnokokat s pár perc múlva már lángban állott a dühöngő elemmel szemben. Nagy erőmefeszítéssel tudták marháikat és értékeiket kimenteni. Oltásra nem is lehetett gondolni, mert az előnapok hőségében kiszáradtak a kutak és vizük nem volt. A körülbelül 700 lakossal bíró kis község lakosai úgyszólván földönfutókká lettek és nagy nyomornak néznek elébe. A házak nagyrésze biztosítva sem volt.

Félmillió ügyvédidíj. Ritka honoráriumot szavaztak meg ügyvédeknek a maroshévi úrbéresek. A szerencsés ügyvédet Koróján Gyulának hívják és mint Kolozsvárról írják, kerek félmillió koronával akarták díjazni kliensei a munkásságát. Az ügyvédi honorárium összegét azonban magasnak találta a megyei hatóság és az alispán óvást jelentett be ellene a közigazgatási bírósághoz, amely fel is függesztette a Koróján részére megszavazott összeg kifizetését. Így kétségessé válik most már a Koróján ügyvéd szerencséje. Most Köllő alispán vette kezébe az ügyet és kiutazott Maroshévízre, hogy a honorárium dolgát megvizsgálja.

A szegedi állami felső ipariskola megnyitása. Szeged szab. kir. város közönségével az ottani felső ipariskola létesítésére vonatkozó tárgyalások kellő eredményre vezetvén, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy ez intézet gépészeti szakosztályának első évfolyama ideiglenesen az ottani fa- és fémipari szakiskola helyiségeiben folyó évi szeptember hó 1-én megnyitassék. A felső ipari iskola elektrotechnikai szakosztálya az új felső ipariskolai épület elkészülte után fog megnyitni, melyre a város közönsége telket és nyolcszázezer koronát szavazott meg. Az új felső ipariskola vezetésével a miniszter Torday Imre felső ipariskolai igazgatót bízta meg és ezzel kapcsolatban Fekete Jakab marosvásárhelyi ipariskolai igazgatót a kereskedelemügyi miniszterium ipari és kereskedelmi oktatási szakosztályába rendelte be, Flórián Ambrus győri szakiskolai igazgatót pedig a marosvásárhelyi,

Füleki József szegedi szakiskola igazgatót a győri fa- és fémipari szakiskola vezetésével bízta meg.

A soproni tanítóképző jubileuma. A soproni evangélikus tanítóképző a napokban ünnepelte meg fennállásának félszázados jubileumát. Az intézet, amely angol, német és holland támogatással létesült ötven év előtt, fennállása óta ezer tanítót nevelt a magyar oktatásügynek és mindenkor erőteljes faktora volt Sopron és a Dunántúl magyarosodásának. Tanárai közül számos országos hírnév pedagógus volt, köztük Pálffy József, Király József és Kapuy Gyula. Az ünnepélyen gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert Baán Endre főispán képviseli, az ünnepi beszédet pedig Csizmazia Endre, Sopron város orsz. képviselője mondta. Jelen volt az ünnepségen Gyurácz Ferenc, a dunántúli ág. ev. püspök is, valamint az ország különböző részeiből mintegy négyszáz evangélikus tanító.

Ötéves fiú Amerikából Nagyváradra — egyedül. Nagyváradról jelentik, hogy a szegedi vonattal csütörtökön egy ötéves fiúcska érkezett a városba. A nyakában czédula lógott a következő felirással: Névem Ujvári József. Szabadkán és Szegeden át Nagyváradra utazom. Hol kell átszállani? A kis fiút nénije ültette vonatra Fiumében, ahova hasonló körülmények között Amerikából érkezett az apjától, aki tavaly vándorolt ki. A nagy út minden baj nélkül tette meg. Az utasok jobban ügyeltek rá, mintha a saját szülei lettek volna mellette. Jóltartották, becézték egész úton. Nagyváradon egyelőre a gyermekmenhelyen helyezték el.

Román katonák merénylete. Kovásznáról írják: Az erdélyi erdőipar két oláh munkását a vámnál, amikor a Kabolás nevű román területre mentek át, puska lövések fogadták; a két munkás nem ijedt meg a maga árnyékától és a lövések irányába menve, kutatni kezdtek, valjon kik a támadók. Alig tettek pár lépést, újabb dördülések hangzottak és egy golyó az egyik munkás, Krekucs György kezefejét széttroncsolta, úgy, hogy Krekucs ájultan rogyott össze. Ezt látva, rejtékhelyükből előugrottak a merénylők: két román katona és a puskatussal verni kezdték úgy a még meg nem sérült, mint a másik, ájultan fekvő munkást. Majd a román vámhivatalnok elé vitték a munkásokat, aki azonban szabadon bocsátotta őket. A merénylet okaiba bepillantást enged egy román altisztnek az egyik munkáshoz intézett mondása; „Örvendj, hogy oláh vagy, mert ha magyar volnál, meghalnál!” A vakmerő merénylet hírére Szőke Béla csendőrszázados a helyszínére sietett, hogy ott állapítsa meg a történeteket.

A halott jelentkezett. Nagyváradról írják: Még május elsején történt, hogy a Félix-fürdő környékén halottat találtak a Pece meleg vizében. A tetem egy öreg ember holtteste, a víz színén úszott s már föl-oszlásnak indult. A csendőrök, akik hamarosan értesítettek, megkezdték a nyomozást s a víz partján talált ruhában lévő iratokból megállapították, hogy a halott Berger Mór nagyváradai házaló. A halottat természetesen eltemették és azóta már el is felejtették, de most nagy bonyodalmak támadtak a Pece halottja körül. A rendőrségnél megjelent egy öreg ember, aki a főkapitánynak elmondotta, hogy ő az a Berger Mór, akiről azt irták az ujságok, hogy a Pecébe fult. Az öreg ember elmondta, hogy május elején eltűntek az írásai, de nem tartotta szükségesnek, hogy keresse. Nyilván az a szerencsétlen lopta el, akit Berger Mór gyanánt temettek el, mint a Pece halottját. A rendőrség kétségtelenül kiderítette, hogy az öreg ember igazat beszélt s már most fölmerült a kérdés: ki hát a Pecébe fult halott.

A gyógynövénytermesztés és a szegényügy.

A gyógynövénytermesztés nagyban való felkarolásának legfőbb akadálya az olcsó munkaerő előteremtése. A termesztésre érdemes gyógynövényeket ugyanis a megkívánt munka alapján két csoportba sorozhatjuk. Vannak először olyanok, melyeknek nem sok munka kell; az elvetéstől az aratásig semmi, vagy csak kevés munkát kívánnak és nem igényelnek több munkát, mint akár-melyik, a mezőn nagyban termesztett kulturnövényünk. Ilyen például a kömény, a fehér és fekete mustár, a koriander, az ániz, édes ániz, a fehér üröm, az izzóp, a ruta, a kerti démutka vagy csombor, a pemetefű és a benedekfű; ilyenek továbbá a nálunk még nagyon kevés felkarolt gyökernövények, mint az angyalgöyökér, a listyán, a szappangöyökér, a macskafarok stb., feltéve, hogy a gyökereket nem hámozva, hanem csak hámozatlanul akarjuk forgalomba hozni; ilyenek végül az illóolajgyártáshoz nyersanyagul használt növények, mint például a borsmenta.

Másodszor vannak azonban olyan gyógynövények is, amelyek megmunkálása vagy aratása igen sok munkaerőt kíván. Ezek közé valók az olyan növények, amelyek mint levélárú kerülnek a kereskedésbe, minek folytán aratás után lefosztandók a leveleik a szárról; például a fodormenta, a méhfű, a zsálya stb. Ide sorolandók azok a növények is, amelyeknek virágai értékesek s amelyeknek tehát a virágait egyenként le kell tépni, sőt egyik-másikát még meg is kell tisztítani. Ilyenek a peremér vagy kenyérbélvirág, a festő mályva, a ziliz vagy fehér mályva, a rovarport szolgáltató pyrethrum, az ökörfark stb. Ugyanez az eset áll elő, hogy ha borsmentából fosztott levélárút akarunk forgalmazni, vagy ha az előbb említett gyökernövények gyökereit hámozva, esetleg még felszeletelve is akarjuk forgalomba hozni.

Mindezeknek a gyógynövényeknek a termesztését nehezzé teszi a sok munkaerő előteremtésének szüksége. Ha napszámmal akarjuk a megkívánt munkát megadni, akkor feltétlenül ráfizetünk s ezért legfeljebb akkor érhetünk el jövedelmet, hogy ha ezeket az aprólékos, pepecselő munkákat, amilyen a levélfosztás, a virág-szedés és tisztítás, gyökérhámozás stb. szakmában tudjuk kiadni, bizonyos megállapított árban. De ahol a nép még nem foglalkozott az illető munkával, ahol mindez a munka még idegen a nép előtt, ott igen bajos afféle új munkára vállalkozót kapni. Ott a népet előbb meg kell ismertetni az új munkával és esetleg napszámmal kell kezdeni és csak lassan-lassan kell a munkásokat a szakmánymunkára rávezetni. Az említett gyógynövények tisztítása és a forgalomra való előkészítése csak nagyon könnyű munkát kíván, amit elvégezhetnek azok az egyének is, akik nehéz munkára képtelenek. A falubeli öregasszonyok és elaggott férfiak, akik már nem bírják el a kapát vagy kaszát, a nyári hónapokban alkalmas foglalkozást nyerhetnek a gyógynövénytermesztés körül. Amint télen fonnak és a tollat fosztják, úgy foszthatnák nyáron a leveleket és virágokat. Még fontosabb a gyermekek foglalkoztatása. A 8—14 éves gyermekeknek igen hasznos foglalkoztatása lehetne a gyógynövények kezelése. Az iskolába járó gyermekek iskola után vagy az előtt foglalkozhatnának velük, az iskolába már nem járók pedig vagy olcsóbb napszám mellett vagy szak-

mányba vállalhatnák a gyógynövények kezelését. Amint sok helyt a selyemhernyónevelés képezi a nép hasznos mellékfoglalkozását, úgy lehetne a gyógynövénytermesztés és kezelés is az. Ez utóbbit szívesebben venné a nép, mert kellemesebb a vele való foglalkozás. A selyemhernyó kezelését sokszor elátkozza a paraszt, mert a hernyó etetése és gondozása kényes, meg a levélért a fára kell mászni, ellenben a gyógynövények szedése és tisztítása ennél sokkal kedvesebb foglalkozásnak kínálkozik.

Egyik-másik növény, bár mindennap, de csak rövid ideig tartó és igen könnyű munkát ad, amit játszva elvégezhet a 8 éves gyermek is. Ilyen péld. a virágok szedése. Az ökörfark, a festőmályva és a pyrethrum virágait minden nap kell szedni; a ziliz és a kenyérbélvirágot minden második vagy harmadik napon. A virágszedés könnyű munka és azt játszva elvégzik a gyengébb családtagok egyéb foglalkozás mellett is, mert naponta csak egynéhány órát vesz igénybe.

Ahol ezen növények termesztését bevezették, és ahol a nép megbarátkozott ezzel a különleges munkával, ott igen nagy örömmel veszik a nehéz munkára képtelen egyének ezt az új kenyérkeresetet. Rendszerint a mezei nehezebb munkát, valamint a virágok leszedését nap-számban végeztetik, de a virágok tisztítását a falubeli öreg anyókák és azok az aggastyánok végzik, akik azelőtt, mielőtt ott gyógynövényeket termesztettek volna, csakis koldulással tengették életüket.

Ahol gyógynövénytermesztés folyik, nincsen ott többé koldus. Helyenként nemcsak a falu öregei végzik ezt a munkát, hanem szívesen vállalják azt a majorbeli asszonyok és leányok is, akiket a házi teendők lekötnek és nem engedik, hogy messzire elmehessenek nap-számba, de napi teendőjük közepette is akad egy-két szabad órájuk. Ezek szívesen töltenek a virágtisztítással naponta vagy 2—3, naponként 1—2 órát s ezzel is hasznosítják szabadon maradt idejüket.

Ha már most mindenütt, ahol könnyű munkaerő heverőben vagy részben kihasználatlanul vesztegel, felkarolnák az említett gyógynövények termesztését, emelhetnék a hazai termelést, a külföldi pénz beözönlésének új kaput nyitnának, másrészt pedig a nép legszegényebb rétegének keresetképességén valamelyest lendíthetnénk.

Az említett növények termesztése semmi nehézséggel nem jár, sőt a felsoroltak nagyobb része több évi növény, úgy, hogy egyszer elvetve vagy beültetve több éven keresztül is ad termést, nehéz munka pedig alig van velük; a mezei munka csak a gyomlálásból, itt-ott egy kis kapálásból áll, az aratás aránylag gyorsan megy, csak a tisztítás szaporátlan és drága. Ha a termelésnek ezt az ágát rendszeresen felkarolnák, nagyban emelhetnők az ország vagyonosodását és a nép legszegényebb-jén segítenénk.

Ajánlom ezt az eszmét a nagyközönség becses figyelmébe, amelylyel ugyan nem fogjuk hirtelen az egész ország szegénységét elenyésztetni, de népünk vagyonosodását mégis előmozdíthatnók.

Sok szegény koldus szíves örömmel vállalna valami, az ő erejének megfelelő munkát, de honnan vegye azt, amikor legtöbb helyen nincsen ilyen. Ha az említett eszmét felkarolnák, akadna arra való munka és a falvak szegényebb lakói sem lennének többé olyan átkozottul szegények, mint ma.

Dr. P. B.

A tenyészkanccák koráról.

Nagyon sokszor helytelenül ítélik meg azt, hogy a kancákat mily korban kell, illetve lehet tenyésztésre használni. Gyakran megtörténik, hogy egyes kancák

idősebb korokban fedeztetnek be és mégis kiváló utódjaik lesznek. Kétségtelen, hogy az alacsony, kicsiny lovak jóval nagyobb kort érnek el, mint a nagytestű lófajták és ennél fogva a kistestű lovak tenyésztésre is tovább használhatók. Ismeretes, hogy a ponylovak öreg korokban is alkalmasak a tenyésztésre. Más kancáknál is előfordul, hogy öreg korukig majdnem minden évben egy-egy csikót ellenek. Több példát lehetne fel- említeni, hogy egy-egy kanca 24 éves koráig használtatott tenyésztésre és még utolsó csikói is kiváló lovak lettek.

A telivér lovak átlagos életkora 18 évre tehető. Az angol törzskönyvből vett példák igazolják, hogy nagyon gyakori azon eset, hogy egyes kancák öreg korokban is még használhatók tenyésztésre és idős korokban is kiváló utódokat ellenek. Az elmondottak talán alkalmasak lesznek annak a sokszor tévesen hangoztatott nézetnek megcáfolására, hogy az öreg kancák után csak gyenge szervezetű csikókat várhatunk. Hogy a telivér kancák még öreg korokban is kiváló utódokat hozhatnak a napvilágra, ennek okát abban találhatjuk, hogy a telivér ló lehetőleg jobban kitenyésztett fajta és a vér a késő ivadékokra is átöröklődik.

M. Sz.

A korpa takarmányértékéről.

A búza és rozs őrlekor lisztet, korpát és takarmánylisztet nyerünk, amely utóbbi a legsilányabb lisztből, a dara őrlekor képződő hulladékból és az összesőprött lisztből áll.

A korpa a takarmányban a szükséges mennyiségű fehérjét szolgáltatja. Inkább hízik tőle az állat, s nem erősödik, azért inkább hízó, mint munkátvégző állatokkal etetik. Ha folyton és sokat etetünk belőle, az emésztőszervek, különösen a sertésnél, elernyednek. Azért disznókkal szívesebben etetnek takarmánylisztet. Lovaknak és borjúknak csak melléktakarmány gyanánt adjuk a korpát. Hízalásra a rozskorpa jobb. A búzakorpa pedig a tejhozamra van jóhatással, amellet a gyuladásban levő emésztőszervekre csilapítólag hat és az ürülékét lágygyá teszi.

Rendszerint a tejelő és hízóállatoknak 2—3 kg-ot, a növendék állatnak, hízóbirkák és hízósertéseknek 3 kg korpát adnak naponta. A teheneknek legjobb szárazon, szecsával keverten, a lovaknak kicsit vizezve és a disznóknak pedig leforrázva adni.

Ha az állatnak jóval több korpát adunk, mint a fenemlített mennyiség, a lovak kólikát kapnak tőle, vagy bél- és húgykővet, a marhák megmerevedést, amibe az állatok elpusztulhatnak.

Nagyon óvatossá kell lennünk a korpavásárlásban, mert nagyon gyakran hamisítják, néha ártalmatlan anyaggal ugyan, de sokszor a legkárosabb anyagokkal. Azelőtt a kísérleti állomásokba beküldött korpamintáknak sokszor a fele s most is még egyharmada hamisított.

A leggyakoribb hamisítási mód, ami régebben bevett szokás volt, hogy a gabona tisztításakor a hulladékokat is a korpa közé keverték. De miután ezekben a hulladékokban gyakran van mérges mag s mérgezési tünetek is voltak észlelhetők, a gazda csakis garantált tiszta korpát vegyen.

VEGYESEK.

Nád mint takarmány. Ha a nádat június első felében kaszáljuk, jó zöldtakarmányt s szénát nyerünk, míg ellenben később nagyon elfásul s akkor alig van szalmaértéke. A korai kaszálásnak további előnye az,

Börzetaács ítékezése Amerikában.

hogy így sarjúra is számíthatunk. A szárítás és télen szecska gyanánt való etetés mindenesetre a legtakarékosabb eljárás, mert így teljesen megmentjük a nádban lévő sok cukrot s mert a ló s marha egyaránt nagyon szereti a fiatal nádszénát, a gulyabeli marha pl. szívesebben eszi, mint a réti szénát, Ha azonban a szárítás nehézséggel jár, vagy ha a nád már elfásult, besavanyítás vagy zombolyázás által is konzerválhatjuk, amikor azonban a cukornak jelentékeny része elvész. A zombolyázást úgy kell végezni, hogy a nád szára kerüljön a kazal széleire, mert a zombolyai kazalnak külseje mindig megromlik, minél fogva tehát kevesebb kár van abból, ha a torzsás rész romlik meg, mintha ellenkezőleg a táplálóból levélzet kerülne a kazal külsejére. A kazal tetejére hányandó földréteget 1 m. vastagra ajánlatos venni, a kazal teteje pedig erős domborulatot nyerjen, mert a kazal belsejének lágyabb anyaga jobban fog ülepedni, mint a külső torzsás rész. Ha verembe savanyítanánk be a nádat, akkor előzetes szecskaázása volna ajánlatos, ha pedig Ásványi-féle tépőgéppel szétzaggathatnánk még biztosabban sikerülne a besavanyítás. Mielőtt azonban a besavanyítás vagy zombolyázáshoz fognánk fontoljuk meg még egyszer, hogy nem lehetne-e oly helyet találni, ahol a nádat ki lehetne teríteni s a napon lehetne szárítani, mert ez az idejében kaszált nád legjobb eltevési módja.

A juhtrágyáról. A juh trágyája sokkal szárazabb lévén a szarvasmarha trágyájánál és nagy nitrogéntartalma folytán tömör, kötött és hideg talajokra kiválóan alkalmas, mert a kötött talajt lazítja, melegebbé és tevékenyebbé teszi, a nedves talajoknak gyorsabb kiszáradását előmozdítja. Gyorsabb hatású, mint a szarvasmarha trágyája, de hatása rövidebb ideig tart. A juhtrágyától csak 2 évig várhatunk hatást, de főleg csak az első évben mutatkozik hatása. Gabonafélék alá juhtrágyát adni nem tanácsos, mert gyors hatásánál fogva könnyen a gabona megdülését okozhatja. A juhtrágyát legcélszerűbb repce, dohány vagy tengeri alá alkalmazni, míg cukorrépa alá juhtrágyát adni nem szabad, mert a répa cukortartalmát csökkenti.

Az alomszalma pótlása tőzeggel alkalmas viszonyok közt csak ajánlható. A tőzeg felszívóképesége igen nagy és azért a tőzegtrágya nagyon is tömör, hideg, lusta talajra nagyobb fizikai hatása miatt a szalmatrágyának adandó előny. A béresek is hamar hozzászoknak és az állatok is. Mindenesetre ajánlatos, különösen kezdetben két újjnyi vastagon hinteni fel a tőzeget az istálló aljára és azt szalmával beteríteni. Az utóbbit nap-nap után kell megújítani, de a tőzegeből csakis a teljesen átívódott részeket kell pótolni. Kéthetenként azonban az összes almot fel kell újítani. Így eljárva, naponta egy számos marhára körülbelül 1 kg tőzegalom kell, az állat ekkor tiszta marad és száraz, egészséges fekhelyet kap.

Tény az is, hogy tőzeggel almozva az istállóban jóformán semmi ammóniák szagot nem lehet érezni és ez nem eléggé megbecsülhető előny tejgazdaságokban és ez kedvezően hat az állatok egészségére, valamint fokozza a trágya értékét is. A tőzegalomért a gyakorlatban többet fizethetünk, mint az alomszalmáért, mert a szalmából jóval többet kell elalmozni, mint a tőzegeből; a két alom trágyaértéke körülbelül egyforma, de a tőzegalom felszívóképesége nagyobb és alkalmazásánál kevesebb növényi táplálék megy veszendőbe, mint a szalmaalomnál. Azt is számításba kell vennünk, hogy a szalmaalmot jóval többször kell megújítani, mint a tőzegalmot, szóval az utóbbi alkalmazása munkamegtakarítással is jár.

Előfizetési felhívás!

Július hó elsején új előfizetést nyitottunk a **Független Ujság**-ra.

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földművelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

A gazdasági haladásnak, a szövetkezeti mozgalmaknak, a kisemberek boldogulásának

a „Független Ujság“

az egyedüli ujságja és szóvivője a magyar sajtóban.

Amellett, hogy a **Független Ujság** tájékoztatja a gazdát, kisiparost mindarról, ami őt érdekli; „Mulattató“ rovatában elbeszéléseket, költeményeket, ismeretterjesztő olvasmányokat közöl hétről-hétre.

Küzd a magyar nemzet gazdasági jólétéért, fölkarol minden mozgalmat, amely a magyar nép megerősödésére irányul.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése“.

Ennek a mi programmunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentúl is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

Egyszóval: a „Független Ujság“ a magyar nép őszinte barátja, tanácsadója, melyet elismert magyar írók szeretettel írnak a magyar nép számára. A „Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv“ című karácsonyi ajándékunkat, amely kiváló írók tollából számos tanulságos és hasznos cikket, képekkel ellátva tartalmaz, mindazok megkapják, kik legalább félévre előfizetőink sorába lépnek.

Előfizetési ár:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiui tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Felkérjük mindazokat az olvasóinkat, akiknek az előfizetése június végével lejárt, szíveskedjenek azt megújítani, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

A kis aranyos.

MULATTATÓ

Én Istenem...

*Én Istenem! Ha lelkem talajába
Nem plántáltál el volna oly magot,
Hogy küzdve, vágva fel kell törnöm arra,
Ahol dicsfényben ülnek a nagyok,
Ha nem gyújtottál vón' szívembe lángot,
Mely serkent, kerget, éget engemet,
Én lettem volna — víg, derült szívemmel —
A te legiobb, leghálásabb gyermeked,*

*De mert egy vágyat alkottál szívembe,
Hogy száz csatát, vihart küzködjek át,
Hogy én ragadjam meg a két kezemmel
Az elsőség lobogó zászlaját,
Csörtessek a magasba s el ne essem
A mellőzés, a sujtó gúny alatt,
Ezért Uram, hogy így teremtettél meg,
Hálás szívvel örökké áldalak.*

Visszatérés.

Csendes nyári este van. Az alkonyat mint óriás szürke madár terpeszkedik a tájra. A nagy mindenség imponáló csöndjét egyéb sem zavarja, mint a hazatérő tájak kolompjának rekedtes kongása; egy-egy kutyaugatás, amelylyel a gazda éjjeli bátorságára örökös hűségű állat az éberségétől tesz tanúbizonyságot, no meg dévaj legények itt-ott felhangzó bús, avagy víg nótázása.

Galambos Márton gazduram, akinek hasonlíthatatlanul nagyobb respektust szerzett a faluban a becsületben megőszült hófehér haja, mint a tekintélyes vagyona, amelylyel sohasem kérkedett, kiült az udvari oldalon a ház elé. Pipaszó mellett nézegette az eget s amellet mélyen elgondolkodott.

Nem háborgatta senki. Erzsók asszony sem, aki melléje kuporodott. Ismerte jól az apjuk szokását, aki nem szerette, ha az asszonynépség sokat darál, mivel-hogy sok beszédnek sok az alja.

Hát csak hangtalanul segítettek a természet csöndjének mindaddig, míg a pitvarajtó nyikorgása, meg egy pár szeges csizmának a csoszogással vegyes koppanása fel nem riasztotta őket az álmodozásból.

— Gergő szomszéd — mondta az ember.

— Az a — tódította az asszony.

Csakugyan az volt. Mindennapos vendég naplemente után.

— Dicsértessék a Jézus Krisztus!

— Mindörökké. Amen!

Gergő bátya letelepszik a padra. Egy darabig ő is nézi az eget, aztán mégis megszólal:

— Semmi híradás?

— Semmi! — hangzik rá a kurta, mindamellett igen érthető válasz.

Azután megint jó darabig csönd van, megest Gergő bátya törli meg a nyomasztó némaságot:

— Bizonyosan jól megy a soruk.

— Vagy hogy igen-igen rosszul — tódítja Galambos uram.

Itt már beleszól Erzsók asszony is:

— Nem lehessen tudni. A fölöttünk való kezében vagyon mindnyájunk sorsa.

Hát ebből a kis, avatatlan előtt értelmetlen beszédből is nyilvánvaló, hogy nem vidám dolgokról esik szó. Nem bizony. Akinek a sorsát firtatják, a Galambos uram vérről való sógora, aki kergült fejfel iramodott neki az újvilágnak. Hiába volt minden okos beszéd, Szántó Gáspárt megszédítette a kivándorlásra csábító ügynökök mézes-mázos beszéde s ithagyva szülőfaluját, rokonait, nekilódult az újvilágnak. Elment vele az asszony is, bár csipetnyi kedve sem volt hozzá és elvitték a két szép apróságot is, akik pedig igen nagyon hozzá voltak növe az öreg Galambos Márton szívéhez.

Nem is jó erről beszélni. Mégis, mintha valami ellenállhatatlan erő intézné, minden áldott nap rátérül a szó. És a nyugtalanságnak megvan a magyarzatja, ha számításba vesszük, hogy immáron egy esztendeje mult az újvilágba való cihelődésnek és még annyi híradás sem érkezett az elszármazott atyafiaktól, mint a kisujjam. Azt sem lehet tudni, élnek-e, halnak-e?

Galambos gazduram a pipát is leteszi, pedig még félig sem emésztette meg a tűz a jóféle saját termést. Már pedig ez nem jót jelent. Nagy indulatok viharzását sejteti az, amikor még a dohány sem ízlik a magyar gazdaembernek.

Jól látja azt Erzsók asszony is, meg Gergő bátya is, hogy Márton gazda ma még a szokottnál is töprengőbb, amint az amerikai atyfiak felé terelődik a beszéd. És gondolják, majd fordítanak egyet a dolgon.

— Mához két hétre lesz a Kovács Mihályék lányának a menyegzője -- mondja az asszony, hogy másfelé fordítván a beszédet, elhárítani iparkodják a keserűséget, ami mind súlyosabban üli meg a Márton gazda lelkét.

Nem lehet tudni, felelt volna-e Galambos gazduram vagy sem. Mert abban a pillanatban a Sajó kutya rettenetes lármába kezdett. De nem volt az haragos ugatás, amit véghez vitt, inkább mintha megkergült volna. A bolondos ugrándozásban majd hogy elszakasztotta a láncot s olyan hangokat hallatott, ami szokatlan is, meg csodálatos is volt egyszeribe.

— Netene! — ripakodott feléje Gergő bátya. De annak mitsem használt a csitító szózat s hogy a pitvarajtó erőtlen lassúsággal benyílt, majd, hogy a kutya-házat is magával nem vitte a veszett nagy vickándozásban.

Az udvarra pedig imbolygó járással lépett be egy rongyos alak. Az ittas ember támoltygásával vánszorgott előbbre.

Sötétes volt már, nem lehetett az arcvonásokat megkülönböztetni. Mindhárman hangtalan ámulással látták a támoltygó idegent közeledni, de mintha ígézet tartotta

volna fogva mindnyájukat, úgy ültek ott csodás mozdulatlanságban.

Az idegen pedig odabotorkált elejbük s ahogy meg akart állni, majd összeroskadt.

— Meggyüttem! — mondta fáradt, tikkadt hangon.

S abban a szempillantásban felugrottak mind a hárman. Rettegés meg öröm is volt a hangjukban, amint egyszerre kiáltották:

— Gáspár! . . .

Az volt, az. De minő szárnalmas állapotban. Csontig lesóványodva, lerongyolódva, mint az utolsó útszélikoldus.

Erzsók asszony az asszonynépség finom érzékével

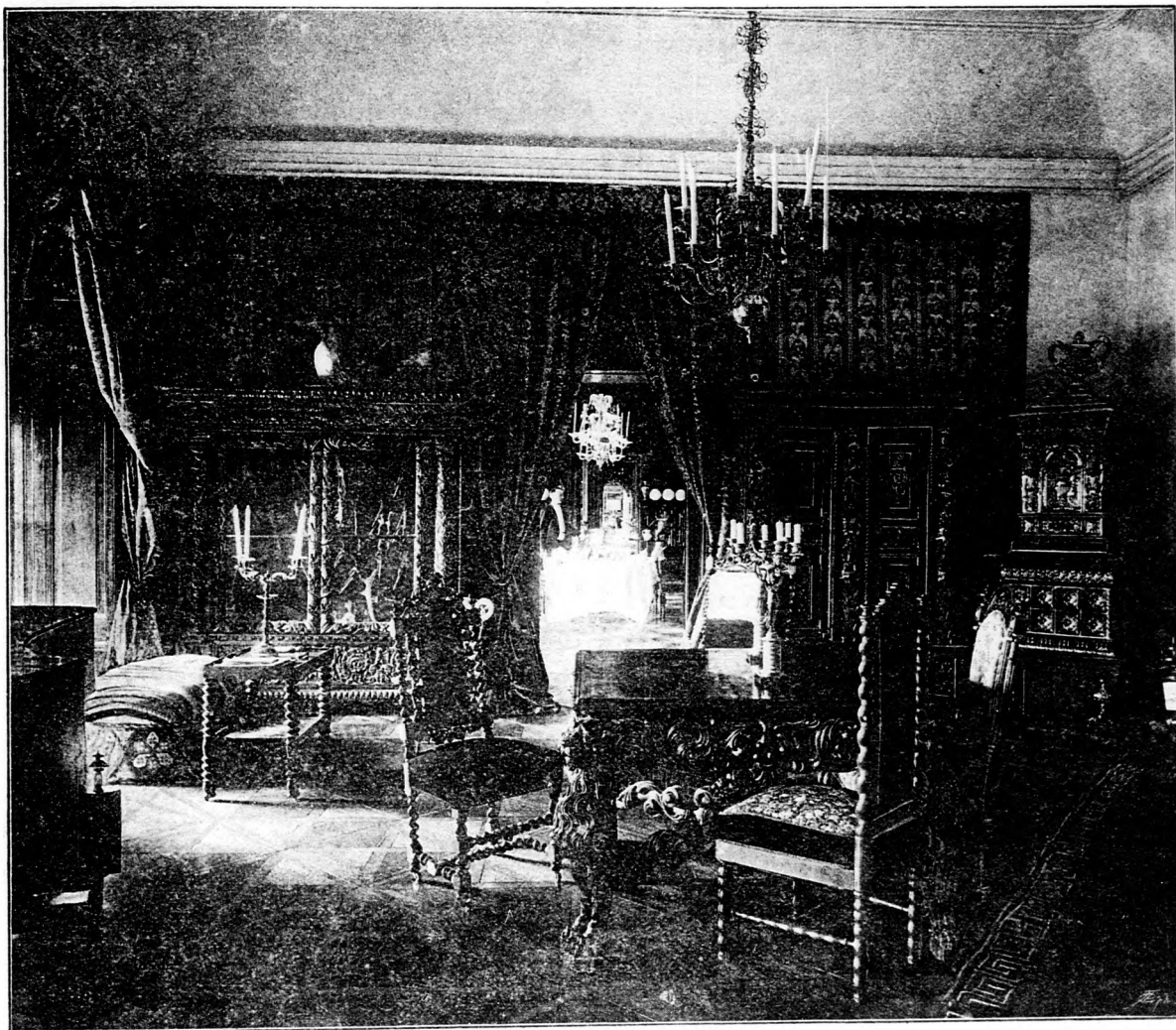
— Hát Boris, meg a két apró cseléd? — szorongott az öreg Galambos

Gáspár felhőrdült erre a kérdésre s egyszerre fuldokló zokogásban tört ki. A többiek valami megnevezhetlen megdöbbenéssel bujtak össze. A tekintetük odatapadt a lázban vergődő sógor kicserepesedett ajkaira.

A beteg görcsös zokogása valahogy csillapodott s gyöngye, elhaló hangon suttozta:

— Magához vette őket az Uristen!

Azok álltak ott némán. A nagy fájdalomtól egyetlen szó sem jött az ajkukra. Ugy bámultak egymásra léleketlenül. Gáspár pedig most már lázas lihegéssel, megmegcsukló hangon beszélt:

Magyar főurak otthonából.

mindjárt látta, mi itt a teendő. Nem állni és bámészkodni kell itt, hanem fölvetni egyszeribe a jó puha ágyat. Hiszen ez a szerencsétlen ember majd leesik a lábáról a fáradság mián.

Hát hiszen, ha csak fáradságról lett volna szó. De sokkalta szomorúbb, nagyon szivettépő dolgok kerültek napvilágra.

Akkor lehetett csak látni, mikor ágyba került, hogy milyen nagybeteg a sógor. A hidegtől meg láztól vegyest vacogtak a fogai. A melle meg úgy hördült, hogy fájdalmas volt hallgatni.

— Hamar az orvosért! — rimánkodott Erzsók asszony az emberek felé.

— Nem kell! — riadt fel Gáspár nagy erőlködéssel.

— Végem van már nekem orvos nélkül is.

— Nem vádolok senkit, csak magamat. Elhagyott, megvert az Isten, amiért a kapzsiság ösztönét engedtem úrrá lenni magam fölött. Éhezünk, nyomorogtunk, de ez nem lett volna baj. Édes, drága jó feleségem, apró kis cselédeim már csak kibírták volna a nehéz sort, de a honvágy, az kérlelhetlenül elpusztította őket. Hogy mit szenvedtünk, hogy mit szenvedek én most, jobb róla nem is beszélni. Én elvettem a bűnöm büntetését és zugolódás nélkül várom a megváltó halált, ami már nem soká késhetik.

Nem is késett soká. Néhány nap múltán Gáspár kimerülten hunyta le szemeit és nem nyitotta ki többé. Ahogy a lélek elszállt belőle, elsimultak arcáról a szenvedés nehéz, mély barázdái s az ajka boldogan mosolygott. Bizonyára a lelke akkor már öveivel ölekezett

ott fönn, a mennyeknek országában. Galambosék pedig letérdeltek az ágy mellé és zokogástól csukló hangon imádkoztak:

— Mi Atyánk Isten ...

H. T.

APRÓSÁGOK.

Chopin gyászindulója. Bates Jean Viktor egy francia folyóiratban feljegyzéseket közöl Ziem Felix, a Velencében élt francia festő személyéről, akit bizalmas barátsági kötelék fűzött Chopinhez. A festő érdekes részleteket tudott a szenvedelmes és komor szavu zeneköltő gyászindulójának keletkezéséről. Chopin akkor tájt Nizzában lakott. Szegényes bebútorozású szobája volt, amelyet egy viselt zongora, meg egy csontváz ékesített.

— Egy este — mondotta a festő — többek társaságában együtt vacsoráztam vele a szűk helyiségben. Nagyon igénytelenül érintkezünk, mert kevésre tellett az összelapult erszényből és eseménynek számított, hogy egyáltalában került valami az asztalra. De azért nem busúltunk. Fiatal emberekhez illő könyelműséggel édegettünk és ha akadt néhány garasunk, fejedelmiesen viselkedtünk a magunk szemétdombján. Azonban hogy folytassam a történetek felelvenítését, a gyertyánk félig leégetten pislákol, az idő már éjjelre járt, mikor az én édes pajtásom arra kért engem, hogy üljek a zongorához és játszak el egy keringőt. Amint felkészülöttem, beleütköztem a csontvázba, amely még maiglan is ugyanazon a helyen ácsorog. Ölembe kaptam a zörgő jószágot és úgy fogtam a muzsikálásba. Alig csendítettem fel néhány ütemet, Chopin félretolt a székről, kiragadta a csontvázat és abba a nótába kezdett, hogy „Uramfia, bizony mindegy, akár angyal, akár ördög“. És megszületett a gyönyörű, a nevezetes gyászinduló ...

A norfolki herceg kalandja. Csodálatos, hogy egy hanyag ruházódásáról messze földön ismeretes mágnásnak a hazája Anglia, az a birodalom, amelynek uralkodója az öltözködésével csaknem világraszóló érvényességgel dirigálta a divatot. A norfolki herceg ez az elégtelen eleganciájú férfi. A személye kimeríthetetlen foglalkozási anyaga az élcslapoknak, amelyek képben és írásban regimentjével variálják rája a gondatlan külsejére vonatkozó tréfákat. És a társaságokban csapatostul keringenek azok az adomák, amik arról szólnak, hogy milyen csekélyre becsüli ő a megjelenését. Rómában a szállója előtt így szólította meg egy hölgy:

— Ott van az első emeleten a tízes számú szoba ajtaja előtt az útitáskám. Hozza le és emelje fel a bérkocsimra. Na gyorsan, mert nem akarok lekésni a vasútról! Kétszeresen megfizetem a fáradságát.

Egy kereskedőinas ezekkel a szavakkal állította meg az utcán:

— Fogd csak a kerékpáromat, hogy felugorhassam rá! A legkellemetlenebb kaland Porthsmouthban érte.

Egy odavalósi raktáros ujsághirdetés útján szolgát keresett. Egész délelőttön át sereglettek a raktári hivatal elé az ajánlkozók. Hamarosan bevált az egyik, de azért bosszantó mértékben jelentkeztek a pályázó legények. Alig lehetett tőlük a raktár előtt mozdulni. Valamilyen ügyben arra járt a herceg is. Ahogy belépett és rákezdte a mondókáját

— Szeretném ...

Hirtelen közbevágott a gazda:

— Tudom, hogy mit akar. Vagy százszor hallottam én már ezt a nótát. De a mindenségít magának, siessen és ne várja, amíg én mutatom meg, hogy merre van az ajtó. Hát nem tud olvasni?! Hiszen a bejáratnál öreg betűkkel hirdeti a tábla, hogy az állást már három órával ezelőtt betöltötték.

A megszokás hatalma. A minap mélyen lefátyolozott gyászoló özvegy jelent a főváros egyik életbiztosító pénztáránál s követelte azt a tízezer koronát, a melyre boldogult férje biztosítva volt. Az asszony nagyon sápadt s igen szomorú volt: meglátszott rajta, hogy bánata van. A pénztáros nem látott az özvegy kezében semmiféle írást, ezért a következőre figyelmeztette:

— Csak akkor fizethetjük ki a biztosítási összeget, ha a biztosított halotti bizonyítványát átadja.

— Kérem, *ezer örömmel* — mondta a bús özvegy s kihúzta zsebéből az okiratot. Így jár az ember, ha a frázisokat megszokja.

KÉPEINKHEZ.

Börzetasács ítélkezése Amerikában. Túl az Operencián Amerikában a hiszékeny nép modern piócái a börzék még szédületesebb módon üzérkednek, mint teszem azt minálunk, Amerikában mindent fölhasznál, úgy az ott járt magyar gazdától hallottam, hogy az amerikai gazdák a marhának mindenét: patát, bőrét, szőrét, trágyáját kitünően értékesítik s mostanság azon spekulálnak, hogy nem-e tudnák a *bögsét* is értékesíteni. Az amerikai tőzsdéken napról-napra milliók és milliókban *kötnek* búzára, gyapjúra és minden más terményre. Ritkán kerül a janke-börzianerek közt perre a dolog, de ha pörre kerül összeülnek a börzetasács tagjai, az amerikai Kornfeldek és nagy képpel ítélkeznek. Mai képünk egy ily ítélkezést ábrázol.

A kis aranyos. Ennivaló aranyos kis teremtést ábrázol a másik képünk, akiről el lehet mondani, hogy az istenke jó kedvében teremtette.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. június 3.

Budapesti Központi Vásárocsarnok árai.

Husneműek: marhahús 1.24—1.40 K., helybeli borjúhús 1.08—1.24 K., sertésbél 1.44—1.46 K., szalonna füstölt 1.28—1.40 K., szalonna, olvasztani való 1.20—1.30 K., hárj 1.36—1.40 K., sertészsír 1.40—1.44 K. — **Füstöltbél:** (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K., hazai sonka 1.80—2.— K. szalámi 3.20—3.60 K.

Baromfi-félék: —.—.— K., rántani való csirke 1.60—3.20 K., sütni való csirke 3.20—4.— K., kacska, hizott 14.—20.— K., lud, hizott 14.—20.— K., pulyka, hizott —.—.— K. páronkint. Vágott hizott liba 1.30—1.50 K., vágott hizott kappan, kacska és pulyka 1.20—1.60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 23.—23.05 K. Rozs 20.— K-tól 19.80 K-ig. Árpa 12.80 K-tól — K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 14.55—14.70 K. Tengeri 13.10—13.40 K.

Teavaj: (centrifugált) 2.80—3.10 K., főzővaj 1.80—2.20 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 30—40 fillér.

Tojás: bácskai 77.—78.— K., erdélyi apróbb áru —.—.— K. ládánként (1440 db). Apadt —.— K., meszes —.— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 4.60—6.— K., rózsás 5.—6.— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.—.— K., mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	33.60	33.20	32.80	32.20	31.80	31.40	30.60	29.40

Takarmányvásár. Réti széna 6.40—9.—, muhar 8.20—9.80 zsup-szalma 6.40—6.60, alomszalma 4.—5.—.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

== A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

76072/1908. IV.

Szeszeladási hirdetemény.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok mezőgazdasági répaszeszgyáraiban előállított szeszből:

1000 hektoliter contingens finomított szesz

folyó évi július hó 24-én délelőtt 11 órakor Mezőhegyesen a ménesbirtok igazgatóságánál zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson eladásra bocsátatik.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egykoronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott, s játkezüleg aláírt ajánlatokat, melyeknek borítékára „Ajánlat szeszre” felirandó, folyó évi július hó 24-én délelőtt 11 óráig a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál nyújtsák be, később érkező, valamint a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes eladási feltételek a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál, valamint a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál megszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

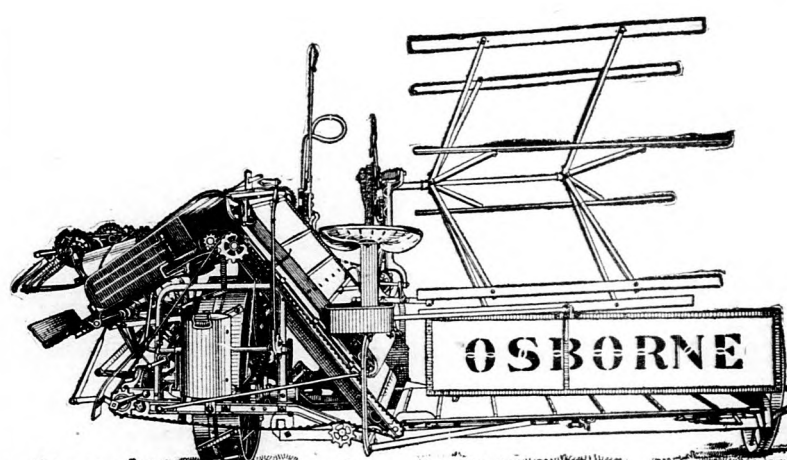
Budapest, 1908. évi június hó 16-án.

Földmívelésügyi miniszter.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG” kiadóhivatala, BUDAPEST, IX. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM.

Osborne aratógépeket

szénagereblyéket,
járgányos :: :: ::
cséplőkészleteket,
gabonatisztító rostákat és mindennemű egyéb gazdasági gépeket elsőrendű kivételben szállít

„RÜBNE” mezőgazd. gépgyár r.-t.
MOSONBAN.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én
veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar” ezimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, phot-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithogra-
fiailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölköttek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1.970.340.— kor.
Tartalékok	764.760.16 kor.
Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	90.349.— kor.
1902. évi fölösleg	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	108.831.73 kor.
1904. évi fölösleg	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	61.730.00 kor.
1906. évi fölösleg	39.243.05 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részt vesznek és az 1901. évi fizetfelelőgtől úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetfelelőge közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részt vettek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

60402/V—1. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A kanizsei szakadó Dunapart folytatólagos biztosításához, valamint 1898. évben épült kanizsei partvédezet helyreállításához szükséges **6312.0 köbméter I. osztályú és 29,439.0 köbméter II. osztályú könyag** szállítására és tervszerű beépítésére nézve folyó évi július hó 8-án déli 12 órakor a m. kir. földművelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A tervek, továbbá a kötetendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét képezendő általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előírt minta használatával kell kiállítani a fentjelzett nap délelőtt 11¹/₂ órájáig a m. kir. földművelésügyi miniszterium házi pénztáránál nyújtandók be.

Budapest, 1908 június hó 12-én.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Alfa-Separator
Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI. ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legelőkétebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint **500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.**